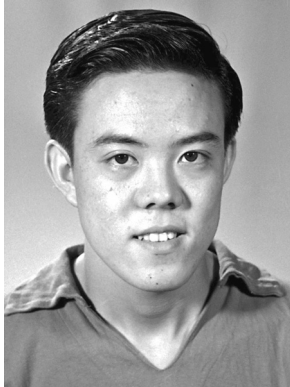

100 جىلدىق كۈزەس جولىدا جاڭا سايارا ئىتتالىق • رېڭىلى قايرىلىقچىلەر 100

رۇڭ گوتۇان:

جۇڭخۇا دەنە تارىيەسىنە بار قاچىر - قايرىتىن سالىدى

رۇڭ گوتۇاننىڭ سۈرەتى. شېنخۇا اگەنتىتىگى تاراتقان

□ شېنخۇا اگەنتىتىگىنىڭ تىلشىسى ياك شۇشىن

“ۋەمىردە قاندا سايسى بار؟” جۇنتا كۆڭلۈجۈ دەنە تارىيە شۇيەنۇاندا «ەرلىك-پەن سايسى جولى» اتتى مۇزىكىلى تەتارغا داينىداۋ «ۋەتسپ جاتتى، رۇڭ گوتۇاننىڭ رولىن العان وقۇشى ارتىستىڭ “سايسى” دەپ ايعاي سالۋىمەن، ساھاننىڭ استىنداعى وقۇشلار تولقپ كەتتى. ايگىلى ۋستەل دوپ سېورتىسى رۇڭ گوتۇاننىڭ جۇڭخۇا دەنە تارىيەسى ۋىشىن ەرلىكپەن سايسىقان باياندايتىن تەتار 6 - ايدىڭ سوغىندا قويىلدى.

كۆڭلۈجۈ دەنە تارىيە شۇيەنۇاننىڭ وقىتىشى سۇن پىڭيېڭ بىلادى دەدى: “ئېز وسىنداي كوركەمەر فورماسى ارقىلى وقىتىشى - وقۇشلارغا رۇڭ گوتۇاننىڭ جان قايرىلپەن سايسى رۇھىن جانە وتان “ۋەمتىن اقتايىتىن اينماس نېيەتن سىزىندىرىپ، جاس بۇندى ۋزىدىكىسز ەكپىندەي لىگەر-لەۋكە جىگەرلىندىرۋدى “ۋىمت مەنەمىز.

رۇڭ گوتۇاننىڭ انا مەكىبى رەتىندە، كۆڭلۈجۈ دەنە تارىيە شۇيەنۇانى سوغى جىلداران بەرى رۇڭ گوتۇان رۇھىن بوگەنەي تەكەن مەكتەپ اۋ-لاسى مادەنيەتتىن دەن قويا تۇللاپ، رۇڭ گوتۇان رۇھىن جالعاستىرۇ جە-للەس قىمىلدارىن ورىستەتپ، جاس وقۇشلاردى مۇرات - سەنمەدى بە-كەمەپ، بورىش ارقالاۋدى كۇشەيتۇگە جەنەكەندى.

رۇڭ گوتۇان 1937 - جىلى 8 - ايدىڭ 10 - كۇنى شياڭگاڭدا ماتروس وتباسىدا دۇنيەگە كەلگەن، ەرەنرەكە انا مەكەنى كۆڭلۈڭنىڭ جۇاينىندا-عى “ئېر جۇاچياۋ لار مەكتەبىدە وقىعان، 1948 - جىلدىڭ باسىندا شياڭگاڭدا-عى سىيۋ مەكتەبىدە اۋسۇپ بارپ وقىعان. ونىڭ اكەسى رۇڭ ميانجى العاباسار ۋىم - جۇمىستىلار بىرلەستىگىنىڭ قاراستىلىغىنداعى ماتروس جۇمىستىلار ۋىمىنىڭ مۇشەسى بولاتىن، رۇڭ گوتۇان كىشكەنە كەزىندە ۋنەمى جۇمىس-شىلار بىرلەستىگىنىڭ كالگى ساراينىا بارپ ۋستەل دوپ وينايىتىن.

1957 - جىلى 2 - ايدا رۇڭ گوتۇان جۇمىستىلار بىرلەستىگىنىڭ اتىنان بۇكىل شياڭگاڭدىق ۋستەل دوپ جارىسنا قاتناىسپ، ساپتاتارىيەن بىرگە ەرلەردىڭ توپتىق، ەرلەردىڭ جەكە جانە ەرلەردىڭ 2 ادامدىق وينىدارىنىڭ اعا جۇلدەگەرلىگىن لىپ قايتادى. سول جىلى 9 - ايدا رۇڭ گوتۇان شياڭگاڭ، ۋىمىن ۋستەل دوپ قۇراماسىنىڭ مۇشەسى رەتىندە بەيجىڭگە، شاڭخايعا، حاججۇۋعا بارپ، وتانىمىزدىڭ شىكى “ۋىمىرنىڭ كوركەيىپ - كۆلدەنگەن بەينەسىن ۋوز كوزىمەن كوردى. 2 ايدان كەيىن ول باتلىدىقپەن لوخۇ كوپرىنىنەن ۋتىپ كۆڭلۈڭغا كەلپ، كۆڭلۈجۈ دەنە تارىيە شۇيەنۇاندا قىزمەت سىتىدىدى جانە وقىدى.

1958 - جىلى 4 - ايدا رۇڭ گوتۇان كۆڭلۈڭ ولكەسى دەنە تارىيە قىزمەتەرلىرىنىڭ قارىشتاپ لىگەرلەۋ سەرت بەرۋ جىناىسىندا جىگەرلەنە سويلەپ: “3 جىل شىندە دۇنيە جۇزىلىك ۋستەل دوپ جۇلدەلى جارىسنىدا ەرلەر جەكە وينىنىڭ اعا جۇلدەگەرى بولامىن”، دەيدى.

1959 - جىلى 25 - كەزەككى دۇنيە جۇزىلىك ۋستەل دوپ جۇلدەلى جا-رىسى فەدەراتسىيالىق گەرمانيانىڭ دورتۇنۇند قالاسىندا وتكىزىلەدى. رۇڭ گوتۇان “ئېر جولدا ەرلەر جەكە وينىنىڭ شەشۋى جارىسنا كىرىپ،

دۇنيە جۇزىلىك اعا جۇلدەگەر بولغان ۋەنگرىالىق ساقا شەبەر شىدومەن سايسىقا تۇسەدى. شەشۋى جارىستىڭ العاشى اينالىمىندا جولى بولمادى، سوغىنان رۇڭ گوتۇان ۋرتس 3 رەت جىڭپ، اعا جۇلدەگەرلىككە يە بولدى. سەنت - برايد لوڭقاسنا العاش رەت جۇڭگولقتىڭ اتىن جازىپ قايتادى.

ەلگە قايتقان سولگ، ۋتوراغا ماۋ زىدۇڭ، جوۋ نىلاي زۇڭلى قاتارلى پارتىيا مەن مەملەكەت باششارلى ۋستەل دوپ قۇراماسىنىڭ مۇشەلەرىن قايلدايدى. بۇكىل ەلدە تەز ارادا ۋستەل دوپ ورلەۋى كوتەرىلەدى.

1961 - جىلى 26 - كەزەككى دۇنيە جۇزىلىك ۋستەل دوپ جۇلدەلى جارىسى بەيجىڭدە وتكىزىلەدى، جۇڭگو، جاپونىيا قۇرامالا-رى ەرلەردىڭ توپتىق وينىنىڭ شەشۋى جارىسىندا كەزەسەدى. كوپتىڭ شاپۇىل نىسانىسى بولغان رۇڭ گوتۇان لىگەرىندى - كەينىدى دىسۇن مەن مۇسۇنان جەڭلىپ قالادى. “كەلەسى جولى قايتىپەكىسكە”، - دەيدى ساپتا-سى. “ۋەمىردە قاندا سايسى بار؟” دەپ رۇڭ گوتۇان 2 جۇدىرىمەن ۋتۇ-يىپ، شالقايىپ تۇرىپ قاتتى داۋىستايدى — “قازىر سايسىساق، قاشانعى كۇتەمىز؟”. رۇڭ گوتۇان ەك سوغىندا شىجىيە جانىيىدى جەڭەدى، جۇڭگو قۇراماسى العاش رەت ەرلەر توپتىق وينىنىڭ دۇنيە جۇزىلىك اعا جۇل-دەگەرى بولدى.

1965 - جىلى 28 - كەزەككى دۇنيە جۇزىلىك ۋستەل دوپ جۇلدەلى جارىسى بۇگوسلاۋيانىڭ لىۋبلىنىدە اشىلادى، ايلەلدەر قۇراماسىنىڭ باس جاتىقتىرۇشىسى بولغاندا 4 اى عانا بولغان رۇڭ گوتۇان جۇڭگو ايلەلدەر قۇراماسىن باستاپ بارپ، جاپونىيا ايلەلدەر قۇراماسىن جەڭىپ، كورىيىلۇن لوڭقاسنى تۇڭغىش رەت لىپ قايتتى.

“مادەنيەت زور توڭگەرسى” الاىسپارىنىدا رۇڭ گوتۇان جازىقسىز جاپىرلەنىپ، زىيانكەستىككە ۋشرايدى. 1968 - جىلى 6 - ايدىڭ 20 - كۇنى ول ۋز تاسلىمەن ۋمىرن ايقايتادى. 1978 - جىلى مەملەكەتتىڭ دەنە تارىيە كومىتەتى رۇڭ گوتۇاندى اقاتپ، اتاق - ابرويىن قالىپنا كەلتىر-دى. 2009 - جىلى رۇڭ گوتۇان “جاڭا جۇڭگو قۇرۇلغاننان بەرى جۇڭگونى اسەرلەندىرگەن 100 تۇلانىڭ” “بىرى بولپ باعالاندى. 2019 - جىلى 9 - ايدىڭ 25 - كۇنى رۇڭ گوتۇانعا “ەڭ ارداقتى كۇرەس-كەر” داقتى اتاعى بەرىلدى.

رۇڭ گوتۇاننىڭ ۋمىرى ەرلىكپەن سايسىۋمەن قاتىتى، جۇڭخۇاننىڭ دەنە تارىيەسىندە قول جەتكەن كوپتەگەن بىرىنشىلىكپەن تەسىز بايلا-نىستى بولدى. بۇل كۇندەرى رۇڭ گوتۇاننىڭ اعا جۇلدەگەر بولغانى بەينەلەنگەن ۋمىسى ۋمىسىنى كۆڭلۈجۈ دەنە تارىيە شۇيەنۇاننىڭ ورتا-لىق الاڭىندا قاسقايمپ تۇر؛ شۇيەنۇاننىڭ ۋستەل دوپ ساراينىڭ شىنە رۇڭ گوتۇاننىڭ ەرلىكپەن سايسىقان سۇرەتەرى لىنگەن. رۇڭ گوتۇان ايعايلاپ ايقان “ۋەمىردە قاندا سايسى بار” سان ۇرپاق جۇڭخۇا ۋلا-دارىن وتان ۋشىن ەرلىكپەن سايسىپ، قايسارلىقپەن كۇرەس جاساۋعا جىگەرلەندىرىپ كەلەدى.

(شېنخۇا اگەنتىتىگىنىڭ 6 - ايدىڭ 1 - كۇنى گۇاڭجۇۋدان بەرگەن خابارى)

□ شېنخۇا اگەنتىتىگىنىڭ تىلشىسى شى لىنجىڭ

حىنان ولكەسى كۇڭ - ي قالاسى حلو قالاىشى نانخىدۇ قىستانىنداعى چاڭ شياڭيۇيدىڭ بايرىمى تۇرا-عنىدا، “شياڭيۇي تەتار توبى ۋومىرلى” مېگ - 15 راكتىۋ ۋشاقلىق مودەلى ەرەكشە كوز تارتادى. “بۇل ‘شياڭيۇي تەتار توبى ۋومىرلى’ ۋشاق مودەلى چاڭ شياڭيۇيدىڭ وتباسى - وتان سۇيسپەنشلىگىنىڭ ەڭ ۋاكىلىدىك سىپاتى بەينەلەنۇى سانالادى...”. ۋتۇسىندىرۇشى ەكسكۇرسىيالاشلارغا خالىق كوركەمەنەرشىسى چاڭ ش-ياڭيۇيدىڭ ۋومىرىن باياندادى.

چاڭ شياڭيۇيدىڭ سۈرەتى. شېنخۇا اگەنتىتىگى تاراتقان

چاڭ شياڭيۇيدىڭ اۋەلگى اتى چاڭ مياۋلىڭ، 1923 - جىلى حىندا-نىڭ كۇڭ - يىندەگى “ئېر جارىلى وتباسىدا دۇنيە ەسىگىن اشقان، بالا كۇنىدە اتاستىرغان كەلىن بولماۋ ۋشىن، 9 جاسىنان باستاپ اكەسىنە لىلەسپ تەتار ۇيرەنەدى. ۋنەردەگى ۇزاق غۇمىرىندا، چاڭ شياڭيۇي تالاي - تالاي مىقتارلارنىڭ ارقىشلىغىن قايلداپ، حىنان تەتارىن كەمەل-دەندىرىپ، بۇيدۇڭ، شياڭفۇ اۋنەندەرىن توغىستىرىپ، سونداي - اق مۇزىكىالى تەتار، جۇيزى، سانشى باڭزى، حىبەي باڭزى، جىجىجۇي سايقانلارنىڭ اۋەندەرىن قايلداپ، قالىڭ بۇقارانىڭ تەرەڭ نىفلاسىنا بولەنگەن چاڭياي كوركەمەنەرىن قايلپاستىردى.

تەتار ۋنەرىنىڭ “خالىق تىلەگىنى ۋيلەسپ، ەاۋۇردى بەينەلەۋىمەن” مۇمكىندىك جاساۋ ۋشىن، چاڭ شياڭيۇي كۇيەۋى چىن شىانچاڭيەن بىرگە، ەادىستۇرلى تاقىرىپتاردى جاڭلاۋمەن قاتار، وسى زامانغى تەتار قويلقىلدارىن بەلسەنە سالخانىلاستىردى. ولار قايتا جازعان «كاۋخۇلە»، «اق جىلاننىڭ ۋومىرپايانى»، «داجىچۇاڭ» سىياقتى ەادىستۇرلى تەتار قو-يىلىمدارى چاڭياي كوركەمەنەرىنىڭ ۇرپاقتان - ۇرپاققا جالعاىسقان تۇتىندىلارنىا اينالدى؛ «كۇنكەي ساي»، «لى شۇاڭشۇاڭ»، «قىزىل شىراعدان ەستەلىكتەرى» سىياقتى وسى زامانغى تەتار قويلقىلدا-رى تۇرالى نىز دەنىستەر چاڭياي كوركەمەنەرىنىڭ تىڭ شۇغىلا شاشۇنا مۇمكىندىك تۇمىزدى.

ۋنەردەگى 70 جىلدا چاڭ شياڭيۇي 100دەن استام تەتار قويلقىلىمىندا رول لىپ، ساخانا جەڭگەتاي، باي سۇجىن، خۇا مۇلان، يۇي تايچۇن، مۇ گۇيىڭ، لى شۇاڭشۇاڭ قاتارلى كلاسسىك ايلەلدەر بىرازىن سۇمداپ، حىنان تەتارىنىڭ ۋغىرلىك تەتاردان مەملەكەتتىڭ ۇلكەن تەتار تۇرىنىە اينالۇنا مۇمكىندىك جاسادى.

“تەتار بارىنىن ماڭزىدى” دەپ ېلىۋ، ەمورال مەن ۋنەردە قاتار كۆل اشۇ چاڭ شياڭيۇيدىڭ ومىرلىك ۋادەسى جانە تالىپىسى بولدى. چاڭ شياڭيۇي مەن ونىڭ جەنەكشىلىگىندەگى تەتار توبى “ۋش ۋشىك جۇيە” بوينىشا وين قويۇعا تاباندى بولدى — 3 اى اۋىل - قىستانتا، 3 اى زاۋۇدتار مەن كەندەردە، 3 اى اسكەرى بولمەردە بولپ، ەڭ نەگىزگى ساندىغى كورەمەندەر مەن كوماندىر - جاۋىنگەرلەر ۋشىن ارالاپ ەجۇرپ وين قويدى.

1951 - جىلى بۇكىل مەملەكەتتە جوعارىدان تومەنگە دەين اھەرىكا جىيەنگەرلىگىنە قارىسى تۇرىپ، چاۋشىيانغا كۆمەكتەسۇ قىزۇ ورلەۋى كو-

ۋسىزناماندىغان كاسىپ سالاسى جۇيەسىن قۇردى

جولاڭ شىنجياڭ زەردەلى مەھانىكا شىكى سەرىك-تەستىگى جاڭلىق اشۇ تەحنىكا ورتالىغىنىڭ كورمە اۋماعىندا ما ەرى تۇرپاتتى گاز اعنى ەجىپ ىرۇ ماشىناسى، وراۋ ماشىناسى سىياقتى وزىق زەردەلى توقماشلىق ماشىنالىرى جۇمىس سىتەۋدە. گاز اعنى ەجىپ ىرۇ ماشىناسىنىڭ ۋندىرىس جەلىسىندە جۇان ماقتا شۇيكەلەرى قاس قاققانشا قىلداي جىڭشەكە ماقتا جىبىنە اينالپ، جابدىق ماقتا ەجىپىن تازالاۋ، جالعاۋ، ەجىپ تىيەگىن ايرىباستاۋ سىياقتى-لاردى اۋتوماتتى ورنىدادى.

بۇل رايونىمىزدىڭ جابدىق جاساۋدىڭ ۋسىزناماندا-هان كاسىپ جۇيەسىن قۇرۇداعى قىشام كورنىسى. قازىر رايونىمىزدا ەرەكشە، باسىمدىققا يە كاسىپ سالاسى قىزمەت وتەۋ سىپاتىنداعى جاساۋ كاسىپىنىڭ ۋستاپتىن سالىستىرماسى 30%تەن اسىپ، باسىمدىققا يە كاسىپ سالاسى سىفرلانغان جوبالارنىڭ جالپاساۋ مۇلشەرى 70%تەن استى.

اۋتونوميالى رايوندىق ۋنەركاسىپ جانە ىنفور-ماتسىيالىندىرۇ مەڭگەرەسى جابدىق ۋنەركاسىبى باس-قاراماسىنىڭ ورنىباسار باستىغى چاڭ شياۋچۇان بىلادى دەدى: “14 - بەسىجىلدىق” مەزگىلىدە رايونىمىز قامداۋ جاعىنداعى قۇرلىمىدىق رەفورماتى نەگىزگى ارقاۋ تەپ، “تىزبەكتى كۇشەيتۇ، تىزبەكتى تولقتاۋ، تىزبەكتى ۇزارتۇدى” بەتالىس تەپ، نازاردى كاسىپ سالاسىن داھىستۇداعى ماڭزىدى نۇيىنگە شوغىرلاندى-رىپ، كاسىپ سالاسىنىڭ ورنالاسۇىن ۇزدىكىسىز ساپالا-لاندىرىپ، دەرىس جاڭلىق اشۇ تەبىنىن كۇشەيتىپ، ۋغىرلىك سەلبەستىك سايكەسىپىدىلىگىن كۇشەيتىپ، جاڭا ۇرپاق ىنفورماتسىيا تەحنىكاسى مەن جابدىق جاساۋ كاسىب-نىڭ تەرەڭ توغىسۇن جەبەيدى.

پارتيا 18 - قۇرىلتايىنان بەرى رايونىمىزدىڭ

جابدىق جاساۋ كاسىبى “جىبەك جولى ەكونوميكالىق بەلدەۋى وزەكتى رايون قۇرىلىسىن” ارقاۋ تەپ، حا-لقارا، ەل ىشى كاسىپ سالاسىن ويىستىرۇدىڭ كەلەلى ورايىن مىقتاپ يىگەرپ، قۇرلىمىدى رەتەتۇدى بەلسەند-دى لىگەرلىتەپ، دەرىس جاڭلىق اشۇدى كۇشەيد-تەپ، كاسىپ سالاسىنىڭ ورنىقتى دامۇىن جۇزەگە اسىر-دى. 2020 - جىلى جابدىق جاساۋ كاسىپىنىڭ ۋنەركا-سىپ جالىي ۋونىم قۇنى 65 مىليارد 800 مىلليون يۇانغا جەتەپ، ارتۇ قۇنىنىڭ جىلدامدىغى الدىڭغى جىلمەن سالىستىرغاندا %54.7 ارتىپ، تارىختاعى تىڭ دەڭگەيگە جەتتى. 30 ۋنۇيىندى كاسپورنىدى ۋاكىل تەكەن با-سىپىدىققا يە كاسىپ سالاسىنىڭ ارتۇ قارقىنى پارمەندى بولپ، مۇندا جاڭا ەنەركيا جابدىغى جۇزەگە اسىرغان ۋنەركاسىپ ۋونىم قۇنى 38 مىليارد 800 مىلليون يۇان بولپ، سايكەس مەزگىلمەن سالىستىرغاندا %40.8 ارتىپ، كاسىپ سالاسىنىڭ ارتۇىن جەنەكەنۇدەگى ماڭزى-دى قوزعاۋشى كۇشە اينالدى.

جوعارى دەڭگەيلى جابدىق جاساۋدا تىڭ دامۇشلىقتار بولدى

6 - ايدىڭ 5 - كۇنى شىنجياڭ-حايچۇاڭ جەل ەلەكتىر جابدىغى شەكتى سەرىكتەستىگىنىڭ ۋندىرىس سەختىدا، شىنجياڭ شىندەگى جوعارى قۇانتى جەل كۇشى گەنەراتورنىداعى اقاتقاندقتىڭ ورنىن تولتىراتىن 3.4 مەگاۋات جەل كۇشى ەلەكتىر گەنەراتورى قازىر ارت - ارتىنان ۋندىرىس جەلىسىنەن شىعارىلدى، 30 گەنەراتور كانسۇداعى جەل ەلەكتىر الاڭىنا جەتكىزىل-دى. “سەرىكتەستىك ۋندىرگەن گەنەراتور ەڭ العاشقى

تەرىلگەندە، چاڭ شياڭيۇيگە مىناداي وي كەلەدى: بۇكىل مەملەكەتتى ارالاپ وين قويىپ، قايرىمىدىلىق وين قويىپ، اھەرىكا جىيەنگەرلىگىنە قارىسى تۇرىپ، چاۋشىيانغا كۆمەكتەسۇگە اتانغان ەرىكتىلەر ارىياسىنا ۋشاق اتايىمىن.

چاڭ شياڭيۇيدىڭ شاكىرتى، يىپىل 82 جاستا-عى خان يۇشىڭنىڭ ەسكە اۋنىشا، ارالاپ وين قويۇعا، قايرىمىدىلىق وينىن قويۇعا شىعار الدىندا، چاڭ شياڭيۇي تەتار توبىنىڭ تاسمەل جۇك اۋتو-موبىلىن ساتىپ، ۋونىنىڭ بارلىق القا - مونشاققارنى مەن تالاي جىلدان جىنعاان اقتاشىن لىپ شىعادى، سونداي - اق ۋونىنىڭ 3 بالاسىن بالاياقشاعا بەردى. جارتى جىلدا ول شياڭيۇي تەتار توبىنىڭ مۇشەلەرىن باستاپ جۇڭگونىڭ جارىتسىنان كوپ جەرىن ارالاپ، 10 مىڭ ليدەن ارتىق جول باسىپ، اقىرى وسى ارمانىن ورنىدادى. بۇل ۋسى سول كەزدە بۇكىل ەلدەگى ارىميا مەن خالىقتىڭ وتاشلىدىق نىتاسىن بارنىشا جىگەرلەندەردى.

1953 - جىلى چاڭ شياڭيۇي چاۋشىيانغا بارپ حال سۇراۋ توبىنىڭ قاتارىندا چاۋشىيانغا بارپ حال سۇراۋ كونسەرتىن قويدى. 1959 - جىلى چاڭ شياڭيۇي جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىياسىنا مۇشە بولدى. بۇگىنگى تاڭدا، “شياڭيۇي تەتار توبى ۋومىرلى” ۋشاق جۇڭگو اۋياتسىيا مۇراجا-يىنا قويلىپ، جاي ادامدارنىڭ ايبىندى جىرىنىڭ ماڭگىلىك كۇاگەرەنە اينالغان.

2004 - جىلى 6 - ايدىڭ 1 - كۇنى چاڭ شياڭيۇي ناۋقاس سەبەيد-نەن 81 جاسىندا ۋمىردەن وزدى. 2004 - جىلى 7 - ايدا مەملەكەتتىك كەڭەس حىنان تەتارىنىڭ ايتۇلى ۋستازىنا “خالىق كوركەمەنەرشىسى” داقتى اتاعىن تولقناپ بەردى. 2009 - جىلى چاڭ شياڭيۇي “جاڭا جۇڭگو قۇرۇل-ماننان بەرى جۇڭگونى اسەرلەندىرگەن 100 تۇلغا” بولپ تاڭالدى. 2019 - جىلى 9 - ايدا “ەڭ ارداقتى كۇرەسكەر” داقتى اتاعىنا يە بولدى.

ۋوزى جوق بولسا دا، اۋەنى ەلى ارامىزدا، شياڭيۇي ەلى ەبىز-دىڭ قاسىمىزدا. “چاڭ شياڭيۇيدىڭ اھەرىكا جىيەنگەرلىگىنە قارىسى تۇرىپ، چاۋشىيانغا كۆمەكتەسۇگە ۋشاق اتاعان وتاشلىدىق يىگى ۋسىن ادامدار ەلى كۇنگە ارداقتاپ كەلەدى؛ ونىڭ ۋنەرىمەن جۇرتتى تاڭالا-دىرماي قويمايمىن دەيتىن تاباندىلىغى، تەتار بارىنىن ماڭزىدى دەپ بىلەتىن كاسىپىن ارداقتاۋ رۇخى تەتار سالاسىنا وشەس ەسكەرتكىش ورناتتى؛ ونىڭ بۇقاراعا قىزمەت تەكەن، قوعامعا ۋلەس قوسقان اسقاق ەمورالى ماڭگى ەبىزدىڭ ۇيرەنۇمىزىگە تاتىيدى”، - دەيدى نانخىدۇ قىستانى پارنىيا ياجەپكاسىنىڭ شۇجى جاڭ جى - ۋي.

قازىرگى تاڭدا 4 ۇياشتىق ۋڭگىر ۇيدەن، 3 بولمەلى جەر ۇيدەن قۇرالغان شاراۋا ۋالاسى — چاڭ شياڭيۇيدىڭ بايرىمى تۇرالى سول جەردەگى وتاشلىدىق تارىيە بازاسىنا اينالپ، جىلنا 10 مىڭنان استام ادام نىزەت - قۇرمەتپەن كورۇگە، ۇيرەنۇگە كەلەدى.

(شېنخۇا اگەنتىتىگىنىڭ 6 - ايدىڭ 1 - كۇنى جىنجۇۋدان بەرگەن خابارى)

(باسى 1 - بەتتە)

شىنجياڭدا قىزىل مادەنيەت مۇرالارى مەول، جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىياسىنىڭ شىنجياڭداعى العاشقى كەزدەگى توڭگەرسى-تىك قىمىلدارنىڭ كۇامى بولغان بايرىمى تۇراقتار دا، سوتسىيالىستىك توڭگەرسى پەن قۇرىلىس مەزگىلىدەگى جاپا - ماشاقاپتەن شاراۋاش-لىق قۇرۇعا كۇا بولغان نىزەردە بار، تاغى ۇلتىتار تىتىپمەنىنىڭ تارىخى كۇالارى بار... قىزىل مادەنيەت مۇرالارىندا مول ۇنار قاشتىل-هان، تارىخ ەسكەرگەن ساين جاڭارپ، 100 جىلدىق پارتيا تارىخى-مەن قايتالاي قاۋشۇدىڭ، قىزىل گەندى جالعاستىرۇدىڭ جاندى سا-باقحاناسىنا اينالدى.

شىنجياڭ تاغى بەيزاتتىق مادەنيەت مۇرالارىنداعى ەرى رايون، ۇر ۇلت مادەنيەتى ۇزاق ۇاقت بويى شتەسپ، توغىسىپ، جۇڭخۇا وركەنيەتنىڭ قۇنارلى توپىرعىندا جاپىرپ جايىپ، قاۋلاپ ۋوسىپ، كوز تارتار اۋان بەينىلى بەيزاتتىق مادەنيەت مۇرالارىن جارىققا شى-ھارغان، ول جۇڭخۇا مادەنيەتنىڭ قۇرامىدا س بولگى. جاسامپازدىق سىپاتى قورعاۋ ارقىلى كوپتەگەن بايرىمى بەيزاتتىق مادەنيەت مۇرالارى جاستىق كوكتەمىنىڭ شۇغىلاسىن شاشتى. تۇت اعاشى قاعازى تالاسا-تاراماسا ساتىپ الاتىن ساياحات ەستەلىك بۇيىمىنا اينالدى، قۇمىل ۇيغۇر كەستەسى خالىقارلىق كىم - كەشەك ساخانسىنا شقتى، بايرىمى اتلاس جىبەگى شىنجياڭنىڭ مادەنيەت تانىقسىنا اينالدى... ولار ەبىزدىڭ تۇرمەسىمىزدى نۇرلاندىردى، سونداي - اق كوركەمدىكپەن قاتار ۇومەر سۇرگەن جارسىپىدىقتى الا كەلدى، سونمەن ەبىر ۇاقت-تا كاسىپ سالاسى فورماسىمەن اۋىل - قىستانتى كوركەيتۇگە كۇش ۇستەدى.

تاڭداۋلى مادەنيەت مۇرالارىن دەن قويا قورعاۋعا تاتىدى، ويتكە-نى ۇندا ەبىزدىڭ مادەنيەت گەنەپىز بىن رۇحانى قان تامرىمىز قاه-تىلغان، ۇرى وركەنيەتنىڭ جالاۋىن جالعاستىرادى، ۇرى كۇرەسكە تولغان بولاشاقتى نۇرلاندىردى.

(“لەپتى لەبىز” ماقالا جولدۇۋ حات ساندىغى: xjrbphb@126.com)